

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง สรรพวิเคราะห์ (๕)

ครูผู้สอน

ครูธีรสุด

ฉำทรัพย์

ครูวิชุดา

กลีนจงกล

สรรพวิเคราะหฺ์ (๕)

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของคำซ้อนได้
๒. บอกลักษณะของคำซ้อนได้
๓. ระบุคำซ้อนที่ใช้ในภาษาไทยได้
๔. เห็นคุณค่าและใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

เหมาะสม

ชวนคิด พินิจสาร

ช่วยกันหาคำที่มีความหมาย
คล้ายกัน

ชวนคิด พินิจสาร

เห็นหลุมรวมทรวงเศร้า

เจ็บไกลใจอาวรณ์

รงนกนึ่งน่าซด

นกพรากจากรังรวง

หลุมรวมเร้าคือไฟฟอน

ร้อนหลุมรวมกลุ่มกลางทรวง

โอซารสกว่าทั้งปวง

เหมือนเรียงร่างห่างห้องหวน

เฉลย

เห็นหลุมรวมทรงเต๋า

เจ็บใกล้ใจอารมณ์

รงนกนึ่งน่าชด

นกพรากจากรงรวง

หลุมรวมเร้าคือไฟฟอน

ร้อนรวมหลุมกลุ่มกลางทรง

โอซารสกว่าทั้งปวง

เหมือนเรียบร้างห่างห้องหวน

คำซ้อน

คำซ้อน หมายถึง คำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน โดยแต่ละคำนั้นมีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย อาจเป็นความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน ทำนองเดียวกัน หรือตรงข้ามกันก็ได้ จุดประสงค์ของการซ้อนคำเพื่อให้ได้ความหมายที่ชัดเจน

คำซ้อน

คำซ้อนที่มีความหมายเหมือนกัน

คำที่นำมาซ้อนกันนั้นหมายถึงสิ่งเดียวกันหรือเป็น

อย่างเดียวกัน เช่น

เร็วไว

ใหญ่โต

ทรัพย์สิน

สูญหาย

นุ่มนิ่ม

หยาบซ่า

คำซ้อน

คำซ้อนที่มีความหมายคล้ายกัน

คำที่นำมาซ้อนกันนั้นมีความหมายใกล้เคียงกันหรือ

เป็นไปในทำนองเดียวกัน เช่น

อ่อนนุ่ม

ใจคอ

เล็กน้อย

ยักซ์มาร

แข่งขาน

เขตแดน

คำซ้อน

คำซ้อนที่มีความหมายตรงข้ามกัน

คำที่นำมาซ้อนกันนั้นมีความหมายหมายคนละลักษณะ

หรือคนละฝ่ายกัน เช่น

ใกล้ไกล

ชั่วดี

ผิดถูก

สูงต่ำ

ต้นเล็ก

เหตุผล

ชนิดของคำซ้อน

๑. ซ้อนเพื่อเสียง

คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกันมาซ้อนกัน

อาจเป็นเสียงสระหรือเสียงพยัญชนะก็ได้ เช่น

เกะกะ

กุกูกูจอ

งอแง

จริงจั่ง

จิ้งเง่า

ชิงชัง

ชนิดของคำซ้อน

๒. ซ้อนเพื่อความหมาย

คำที่ความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน ทำนองเดียวกัน
หรือตรงข้ามกันก็ได้

ลงมือทำ จดจำได้

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๔ - ๕ คน ให้ศึกษา
ใบความรู้ เรื่อง “คำซ้อน” จากนั้นนักเรียนจับคู่กับเพื่อนทำ
ใบงาน “การแยกคำซ้อนและคำประสม” แล้วตรวจสอบกับ
เพื่อน ๆ อีกครั้ง เมื่อเสร็จกิจกรรมให้นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ใบความรู้ “คำซ้อน”

ใบความรู้ที่ ๑๕ เรื่อง คำซ้อน
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นำชื่นชม นำเชิดชู
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง สรรพวิเคราะห์ (๓)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ใบความรู้ เรื่อง คำซ้อน

ความหมายของคำซ้อน

คำซ้อน หมายถึง คำที่เกิดจากการนำคำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมาเรียงต่อกัน โดยแต่ละคำนั้นมีความสัมพันธ์กันในด้านความหมาย อาจเป็นความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน ทำนองเดียวกัน หรือตรงข้ามกันได้ จุดประสงค์ของการซ้อนคำเพื่อให้ได้ความหมายที่ชัดเจน

คำซ้อนที่มีความหมายเหมือนกัน

คำที่นำมาซ้อนกันนั้นหมายถึงสิ่งเดียวกันหรือเป็นอย่างเดียวกัน เช่น

เร็วไว	ใหญ่โต	ทรัพย์สิน
สูญหาย	นุ่มนวล	หยาบช้า

คำซ้อนที่มีความหมายคล้ายกัน

คำที่นำมาซ้อนกันนั้นมีความหมายใกล้เคียงกันหรือเป็นไปในทำนองเดียวกัน เช่น

อ่อนนุ่ม	ใจคอ	เล็กน้อย
ยักยอก	แข็งขา	เซตแตง

คำซ้อนที่มีความหมายตรงข้ามกัน

คำที่นำมาซ้อนกันนั้นมีความหมายคนละลักษณะหรือคนละฝ่ายกัน เช่น

ไกลไกล	ชั่วดี	ผิดถูก
สูงต่ำ	ดีเลว	เหตุผล

ชนิดของคำซ้อน

๑. ซ้อนเพื่อเสียง

คำที่มีเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดียวกันมาซ้อนกัน อาจเป็นเสียงสระหรือเสียงพยัญชนะก็ได้ เช่น

เกะกะ	กุลิกุจอ	งอแง
จริงจ้ง	จี้เง่า	ซิงซัง

๒. ซ้อนเพื่อความหมาย

คำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน ทำนองเดียวกัน หรือตรงข้ามกันได้

ใบงาน “คำซ้อน”

ใบงานที่ ๑๖ เรื่อง คำซ้อน

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง นำชื่นชม นำเชิดชู

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๖ เรื่อง สรรพวิเคราะห์ (๔)

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท ๒๑๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ใบงาน “การแยกคำซ้อนกับคำประสม”

คำชี้แจง ให้นักเรียนแยกคำซ้อนและคำประสมให้ถูกต้อง

เร็วไว บัวได้นำ เล็กน้อย น้ำแข็งใส ใจคอ โกล่โกล่ มือถือ หมกกระทะ
เหตุผล เลือกสรร รลได้ดิน กุ้ย้ม ดอกฟ้า ปากคอก ยักข่มาร ตับไตไส้พุง
บัวนม ตาแข็ง หูช้าง หัวอ่อน หยาบช้ำ น้ำขวด น้ำแข็ง มือใหม่
หนังสือพิมพ์ เตือดร้อน แม่ย่านาง สูงต่ำคำขาว ทรัพย์สิน กุ้งหอยปูปลา

คำซ้อน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

คำประสม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อ - สกุล ชั้น เลขที่

เฉลย

คำซ้อน

เร็วไว เล็กน้อย ใจคอ ไกลไกล
เหตุผล เลือกสรร กุ้ย้ม ปากคอ
ยักซ์มาร ดับโตไส้ฟุง หยาบช้า
เดือดร้อน สูงต่ำดำขาว
ทรัพย์สิน กุ้งหอยปูปลา

คำประสม

บัวได้น้ำ น้ำแข็งใส มือถือ
หมุกระทะ รถไต่ดิน ดอกฟ้า
ว้วนม ตาแข็ง หูช้าง
หัวอ่อน น้ำขวด น้ำแข็ง
มือใหม่ หนังสือพิมพ์
แม่ย่านาง

ชวนคิดช่วงท้าย

คำสอนในวรรณคดีให้ความรู้สึกอย่างไร

คำไหนใช้ถูก

อาษาไ নয়

อาษานั ยย์

อาชาไนย

- (๑) ว. กำเนิดดี, พันธุ์หรือตระกูลดี (ป. อาชาเนยย; ส. อาชาเนย)
(๒) ว. รุ้รวดเร็ว, ฝึกหัดมาดีแล้ว, ถ้าเป็นม้าที่ฝึกหัดมาดีแล้ว เรียก ม้าอาชาไนย, ถ้าเป็นคนที่ฝึกหัดมาดีแล้ว เรียกว่า บุรุษอาชาไนย.
(ป. อาชาเนยย; ส. อาชาเนย).

ม้าท่องเที่ยว ณ หัวหิน : นายธีรสุด ฉำทรัพย์

แหล่งที่มา : <https://dictionary.orst.go.th/พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔> สืบค้นเมื่อ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๕

บทเรียนครึ่งต่อไป

สรรพวิเคราะห์ (๕)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

